

Sectorplan 2

Procesafhankelijk industrieel afval

1 Achtergrondgegevens

1. Belangrijkste afvalstoffen	Resten van oliehoudende zaden, plantaardig afval, hoogovenslakken, grondtarra.
2. Belangrijkste bronnen	Voedings- en genotmiddelen industrie en basismetalaalindustrie
3. Aanbod in 2000 (in Nederland)	16.800 kton (inclusief raffinaderijafval)
4. % nuttige toepassing in 2000	91%
5. % verwijdering in 2000	9%
6. Verwacht aanbod in 2006	18.000 kton
7. Verwacht aanbod in 2012	19.100 kton
8. Bijzondere kenmerken	Euralcodes: Alle codes van niet-gevaarlijke procesafhankelijke industriële afvalstoffen, voor zover ze niet in andere sectorplannen aan de orde komen.

2 Afbakening sectorplan

Industrieel afval is restafval dat afkomstig is van industriële productieprocessen. Het is zeer divers van samenstelling en omvang. Het bevat zowel procesafhankelijk afval als procesonafhankelijk afval. In dit sectorplan is het beleid uitgewerkt voor niet-gevaarlijk procesafhankelijk industrieel afval.

De grootste stromen procesafhankelijk industrieel afval zijn schroot (resten van oliehoudende zaden), (hoogoven)slakken en grondtarra. Procesonafhankelijk industrieel afval is bedrijfsafval dat qua samenstelling vergelijkbaar is met HDO-restafval. Dit wordt behandeld in sectorplan 3 'HDO-restafval'. Gevaarlijk industrieel afval komt in andere sectorplannen en in het beleidskader aan de orde.

In de onderstaande tabel is aangegeven welk niet-gevaarlijk industrieel afval in andere sectorplannen aan de orde komt.

Voor deze stromen ...	... zie deze sectorplannen
• procesonafhankelijk industrieel afval	3 HDO-restafval
• slibben uit RWZI en AWZI	5 afval van waterzuivering en waterbereiding (voorzover niet volledig afkomstig uit de genots- en voedingsmiddelenindustrie)
• met GFT-afval vergelijkbaar organisch	9 organisch afval bedrijfsafval
• houtafval	13 bouw- en sloopafval
• verpakkingsafval	14 verpakkingsafval
• papier en karton	18 papier en karton
• rubber- en kunststofafval	19 kunststoffen
• textiel	20 textiel
• metaalafval	21 metaalafvalstoffen
• afvalwater	27 industrieel afvalwater (voorzover niet via biologisch zuivering, al dan niet gecombineerd met fysisch/chemische zuivering, kunnen worden gezuiverd tot een op het oppervlaktewater te lozen restwater)
• dierlijk afval	28 dierlijk afval
• oplos- en koudemiddelen	31 oplos- en koudemiddelen
• zuren en basen	33 zuren, basen en metaalhoudende afvalwaterstromen

3 Beleid

Het beleid voor industrieel afval is gericht op het bevorderen van preventie, afvalscheiding en nuttige toepassing van deelstromen.

3.1 Afvalscheiding en preventiemogelijkheden

Preventie van industrieel afval komt voornamelijk tot stand door innovaties gericht op het efficiënter maken van de productieprocessen. Dit leidt tot minder inzet van grond- en hulpstoffen, en tot minder reststoffen. Innovaties worden van overheidswege en door brancheorganisaties op tal van manieren gestimuleerd. Bijvoorbeeld door hand- of werkboeken, specifieke websites, subsidieregelingen voor activiteiten door gemeenten of door bedrijven. Voorbeelden daarvan zijn het programma 'Schoner Produceren', regelingen voor productgerichte milieuzorg, duurzame bedrijventerreinen en subsidieregelingen zoals de 'Subsidieregeling Aanpak Milieudrukvermindering'.

In het kader van het Doelgroepenbeleid industrie¹ worden afspraken gemaakt met de tien grootste industriële sectoren over te nemen milieumaatregelen, waaronder afvalscheiding en preventie. Deze aanpak wordt in de komende planperiode voortgezet. Voor diverse bedrijfstakken zijn hand- of werkboeken ontwikkeld waarin preventiemogelijkheden zijn beschreven. Bedrijven kunnen hiervan gebruik maken bij de implementatie van preventiemogelijkheden en vergunningverleners door het opnemen van concrete maatregelen in de vergunning.

¹ In het kader van het doelgroepenoverleg zijn tussen bedrijfstakken en overheden afspraken gemaakt over de taakstellingen voor diverse onderdelen van het milieubeleid. Deze zijn vastgelegd in de zogenaamde Integrale Milieutaakstelling (IMT). De IMT is onderdeel van een convenant. Inmiddels zijn convenanten afgesloten met de basismetaleindustrie, de papier- en kartonindustrie, de textiel- en tapijtindustrie, de chemische industrie, zuivelindustrie, betonmortel- en betonproductenindustrie, metaal elektro-industrie, rubber- en kunststofindustrie en de vleesindustrie. De realisatie van de IMT is een inspanningsverplichting voor de bedrijfstak als geheel. De inrichtingen die een convenant ondertekenen verplichten zich om in overleg met het bevoegd gezag vierjaarlijks een bedrijfsmilieuplan (BMP) op te stellen. Hierin is aangegeven welke maatregelen worden genomen om de milieubelasting terug te dringen. Jaarlijks rapporteren de bedrijven aan het bevoegd gezag en aan het doelgroepenoverleg over de uitvoering van de BMP's. Het bevoegd gezag beoordeelt het BMP en het verslag. Het resultaat van een convenant wordt bepaald door het optellen van de gegevens uit de individuele verslagen van de tot een bedrijfstak behorende bedrijven.

Doelstellingen industrieel afval (2006)	
Preventie	Relatieve ontkoppeling van de groei van industrieel afval en het bruto binnenlands product (BBP)
Nuttige toepassing van procesafhankelijk industrieel afval	90%
Verwijderen industrieel afval	Maximaal 10% van de totale hoeveelheid procesafhankelijk industrieel afval.

3.2 Be- en verwerken

Het storten van nuttig toepasbare afvalstromen is door de stortbelasting onaantrekkelijk. Dit geeft een prikkel om alternatieven te realiseren gericht op preventie en nuttige toepassing.

4 Aspecten van vergunningverlening

Voor de algemeen geldende bepalingen bij vergunningverlening wordt verwezen naar 'Toelichting bij de sectorplannen'. Aanvullingen op en afwijkingen van deze algemeen geldende bepalingen zijn hierna gegeven.

4.1 Inzamelen en opslaan

Ten aanzien van inzamelen en opslaan zijn geen afvalstroomspecifieke aspecten van vergunningverlening aan de orde.

4.2 Be- en verwerken

Minimumstandaard

- De minimumstandaard voor het be- en verwerken van niet gevaarlijk procesafhankelijk industrieel afval, met uitzondering van de specifieke afvalstromen die in andere sectorplannen worden behandeld (zie paragraaf 2), is nuttige toepassing, tenzij nuttige toepassing niet mogelijk is op grond van de aard en samenstelling van de afvalstof of de meerkosten van nuttige toepassing substantieel hoger liggen dan de kosten voor verwijdering van de afvalstof. Onder substantieel wordt verstaan meer dan 150% van het tarief van storten, inclusief de stortbelasting.
- Voor de minimumstandaard van procesafhankelijk bedrijfsafval wordt verwezen naar sectorplan 3 'HDO-restafval'.

Overwegingen bij het vaststellen van de minimumstandaard

- De minimumstandaard sluit aan bij het bestaande beleid dat is gericht op het maken van afspraken tussen overheden en bedrijfstakken (zie paragraaf 3) om afvalstromen te voorkomen en nuttig toe te passen. Deze insteek heeft in de voorgaande jaren geleid tot een hoog percentage nuttige toepassing van de vrijkomende hoeveelheid industrieel afval.
- Nuttige toepassing van industriële afvalstromen is in zijn algemeenheid haalbaar en uit kostenoogpunt gewenst.
- Gelet op het grote aantal industriële afvalstromen en de diverse, soms wisselende samenstelling ervan, leidt de keuze voor een minimumstandaard op een lager niveau in de praktijk naar verwachting tot milieuhygiënisch gezien, ongewenste situaties waarbij, in principe nuttig toepasbare stromen, worden verwijderd.
- Om praktische problemen bij het hanteren van de minimumstandaard bij vergunningverlening te voorkomen is aangegeven hoe moet worden omgegaan met stromen waarbij nuttige toepassing op grond van aard en samenstelling niet mogelijk is. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn bij stromen die voor het grootste deel nuttig kunnen worden toegepast, maar voor een klein deel zodanig zijn vervuild dat verwijderen de enige verwerkingsoptie is.
- Het niveau van verwerking dat in de minimumstandaard is vastgelegd komt overeen met de gangbare wijze van verwerking in het buitenland.

In de vergunning moet nauwkeurig worden omschreven in welke situaties specifieke deelstromen verwijderd mogen worden. Het risico dat nuttige toepasbare industriële afvalstromen alsnog worden verwijderd is gering gelet op de kosten van verwijderen.

5 In- en uitvoer

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor in- en uitvoer zijn opgenomen in hoofdstuk 12 van het beleidskader. De uitwerking hiervan voor procesafhankelijk industrieel afval is hierna gegeven.

5.1 Verwijderen

In- en uitvoer van procesafhankelijk industrieel afval voor storten is op basis van nationale zelfverzorging in beginsel niet toegestaan.

Tegen invoer van procesafhankelijk industrieel afval voor verbranden als vorm van verwijdering wordt in beginsel geen bezwaar gemaakt wanneer de beoogde verwerking in lijn is met de Nederlandse minimumstandaard en als zodanig is vergund aan de beoogde verwerker. Door de kennisgever moet voldoende aannemelijk worden onderbouwd dat nuttige toepassing niet goed mogelijk is.

Tegen uitvoer van procesafhankelijk industrieel afval voor verbranden als vorm van verwijderen wordt in beginsel geen bezwaar gemaakt.

5.2 Nuttige toepassing

Tegen invoer van procesafhankelijk industrieel afval voor nuttige toepassing wordt in beginsel geen bezwaar gemaakt wanneer de beoogde verwerking in lijn is met de Nederlandse minimumstandaard en als zodanig is vergund aan de beoogde verwerker, danwel wanneer het materiaal geschikt is voor directe nuttige toepassing binnen de daarvoor geldende nationale normen.

Tegen uitvoer van procesafhankelijk industrieel afval voor nuttige toepassing wordt in beginsel geen bezwaar gemaakt.

5.3 Voorlopige verwijdering of voorlopige nuttige toepassing

Wordt onbewerkt procesafhankelijk industrieel afval na overbrenging gemengd, gesorteerd of anderszins voorbehandeld, dan is in het algemeen sprake van voorlopige nuttige toepassing (R12/R13) of van voorlopige verwijdering (D13/D14/D15).

Tegen in- en uitvoer voor voorlopige verwijdering wordt in beginsel bezwaar gemaakt op grond van nationale zelfverzorging wanneer als vervolghandeling een deel van het overgebrachte afval wordt gestort.

Tegen invoer voor voorlopige nuttige toepassing wordt in beginsel geen bezwaar gemaakt wanneer de beoogde verwerking in lijn is met de Nederlandse minimumstandaard en als zodanig is vergund aan de beoogde verwerker.

Tegen uitvoer voor voorlopige nuttige toepassing wordt bezwaar gemaakt wanneer als vervolghandeling zoveel van het overgebrachte afval wordt gestort dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt. Het toetsingskader hiervoor is paragraaf 12.4 beleidskader.

Wanneer de kennisgeving onvoldoende gegevens bevat over de vervolghandeling(en) wordt in beginsel bezwaar gemaakt, zowel bij voorlopige nuttige toepassing als bij voorlopige verwijdering.

6 Monitoring

De Facilitaire Organisatie Industrie (FO-industrie) stelt jaarlijks, op basis van gegevens uit de bedrijfsmilieuplannen, milieuzorgsystemen en milieujaarverslagen, een jaarrapportage op over de uitvoering van de Integrale Milieutaakstellingen. Tevens rapporteert de FO-industrie vierjaarlijks over de voortgang van de afspraken uit de convenanten.

Het CBS enquêteert tweejaarlijks de hoeveelheden geproduceerd, hergebruikt en verwijderd industrieel afval per bedrijfstak. Er wordt onderscheid gemaakt naar tien bedrijfstakken: voedings- en genotmiddelenindustrie, grafische industrie, hout- en meubelindustrie, papierindustrie, chemische industrie, kunststofverwerkende industrie, bouwmaterialen industrie, basismetalaalindustrie, metaalelektronica-industrie en de overige industrie.